

ඔව්...

වෙනසක් අවශ්‍යයි

ප්‍රතිසංස්කරණ සමගින්

සිවිල් සමාජ ප්‍රතිපත්ති
ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා

පූර්විකාව

පවත්නා සමාජල ආර්ථික හා දේශපාලන ක්‍රියාකාරිත්වයේ අයහපත ශ්‍රී ලංකාවාසී සකල ජනතාවම ක්‍රමයෙන් වටහා ගනිමින් සිටිතිග පාලකයින්ගේ සුබවිභරණය හා බල ලෝභය උදෙසා රටේ සම්පත් මෙන්ම අනාගත පරපුරද කැපකිරීමට අද සිදුව ඇතග ඒක පුද්ගල ආදායම වර්ධනය රටේ දුප්පත්කම පිලිබද වික්‍රය විකෘති කිරීමට යොදා ගන්නා අතර ජනතාවගේ ඇති නැති පරතරය වර්ධනය වීම නොසලකා හැර ඇතග සංවර්ධනය නමින් මෙගා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන් තුලින් රටේ ජනතාව මුලාවෙන් මුසපත් කලදල මුළු රටම ණය බරින් පීඩාවට පත්කරමින් හා ස්වාභාවික සම්පත් හා පරිසරය වනසමින් සිදුකරන ව්‍යාපෘතීන් නිසා අපගේ දේශයේ විනාශය අප විසින්ම සලසා ගනිමින් සිටීමුග ආහාර නිෂ්පාදනය කරන්නන්ල කම්කරුවන් හා මෙම සියළුම ක්ෂේත්‍රයන්හි කාන්තාවන් ගේ ජීවන මට්ටම හා ජීවිකාවන්හි බරපතල කඩාවැටීමිල වෘත්තිය අයිතීන් අහිමි කිරීමි නිසා ඇතිවන අරගල මෙන්ම මෙම අරගල යටපත් කිරීමට නීතිය හෝ මිලිටරිය උපයෝගී කරගැනීම වර්ධනය වීමක් දක්නට ඇතග වතුකරයේ ජීවත්වන ජනතාව වසර 200 කට ආසන්න කාලයක් මෙම රට පෝෂණය සදහා උර දුන්නද මෙතෙක් පුරවැසියන් ලෙස ඔවුන්ට කිසිදු සමාජමය පිලිගැනීමක් නොමැති වීම බලවත් අසාධාරණයකි

දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය පිලිබද ඇති බලාපොරොත්තු බිද දමමින් පාසැල් හැරයාමල පාසැල් වැසියාම හා උසස් අධ්‍යාපනයට පහසුකම් අහිමි කිරීම වර්ධනය වේ. සෞඛ්‍යය ක්ෂේත්‍රයද ජනතා අවශ්‍යතා ඉටුකිරීමට නොහැකි මෙන්ම සමාජ ආර්ථික විශමතාවය නියෝජනය කිරීම නිසා බහුතරයක් ජනතාවට මුහුණදීමට සිදුව ඇති ගැටළු තව තවත් උග්‍රකරයි.

මේ රටේ ජීවත්වන ජනවාර්ගික සුළුතර ජනතාවගේ අයිතීන් පිලිබදව මෙතෙක් විධිමත් මැදිහත්මක් සිදුනොවීම නිසාත් බලය බෙදීම මගින් එකී ජනතාවගේ අයිතිය උදෙසා සිදුකල හැකි අවම මැදිහත්වීම හෝ ආපසු හැරවීමට ගන්නා ජාතිකවාදී ප්‍රයත්නයන් කිසිසේත් රට ඉදිරියට ගෙනයාමට හේතු නොවන නිසා කිසිසේත් අනුමත කල නොහැක. ඒ වෙනුවට රට ඉදිරියට ගෙන යාමට සියළු ජාතීන්ගේ අවශ්‍යතාවයන්ට ආමන්ත්‍රණය කල හැකි ක්‍රියාවලියකට වහාම අවතීර්ණ විය යුතුය. මෙය සියළු ජාතීන් සංහිදියාවෙන් එකමුතු කරන ක්‍රියාවලියකට යොමුකිරීමට හැකි බලය බෙදාගන්නා ප්‍රයත්නයක් බවට පත්කර ගත යුතුය. මේ සදහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ වෙනසක් මගින් පියවර ගත යුතුය.

මෙය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ සංවරණය හා තුලනය තුලින් සිදුකලයුතු අතර නීතියේ ආධිපත්‍යය ස්ථාපිත කරන හා ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් වලට අනුකූල ක්‍රියාකාරිත්වයක් දක්වා වර්ධනය කල යුතුය. රට ශිෂ්ඨ සම්පන්න මාවතකට අවතීර්ණ කරවීම සදහාත්, යහපාලනයක් හා මානව හිමිකම් ගරුකරන සියල්ලන්ට සමානාත්මතාවයෙන් හා ගරුත්වයෙන් ජීවත්විය හැකි වටාපිටාවක් තැනීම උදෙසාත් ආර්ථික හා සමාජීය වර්ධනය උදෙසාත් ක්‍රියාකාරිවන සිවිල් සමාජ සංවිධාන ලෙස අපි මෙවන් සමාජ වටාපිටාවක් තැනීම සදහා කැපවී පසුගිය දශක කිහිපය පුරාම ක්‍රියාත්මකවී ලද පන්තරය හා ජනතාවගේ හදිසි සංවේදී වෙමින්, මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනාවලිය සකසා ඇත. මේ සදහා පසුගිය මාස 6 ක කාලය කැපකරමින් ගම්මාන මට්ටමින් මෙන්ම ඉහල තලයේ සිදුකරන ලද සංවාද සම්මන්ත්‍රණ මෙන්ම වාද විවාද හරහා ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ සිදුකරන ලද කරුණු අවසානයේ පොදු සංවාදයක් තුලින් ගොණුකර මෙසේ ඉදිරිපත් කරමු.

නමුත් මෙම සංවාදය මෙතෙක් හමාරවී නැත. යහපත් සමාජ වටාපිටාවක් ගොඩ නැගීම සදහා ගන්නා ප්‍රයත්නයට දේශපාලන පක්ෂ එක්සත්ව ගන්නා ප්‍රයත්නයට සිවිල් සමාජයේ දායකත්වය ලෙස මෙම යෝජනාවලිය ඉදිරිපත් කරමු. එසේම මෙම යහපත් සමාජය ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීමේදී පූර්ණ දායකත්වය සනිටුහන් කරමින් මෙම යෝජනාවලිය සමාජගත කරමු. මෙම යෝජනා සාක්ෂාත් කරගැනීමට අපි කැපවීමෙන් ක්‍රියාකරන බවටද අපි ප්‍රතිඥා දෙමු.

ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය

විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය අහෝසිකිරීමට සුළු ජාතීන්ට පිලිගත හැකි 13වන ව්‍යවස්ථාවට වඩා බලතල සහිතව පලාත්වලට අර්ථනාමික බලය බෙදීමක් සහිත ශක්තිමත් පාර්ලිමේන්තු ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම.

මේ සඳහා 2000 අගෝස්තු ව්‍යවස්ථා යෝජනාවලිය පදනම ලෙස ගෙන සියළුම ජාතීන් හා ස්ථරයන් නියෝජනය කරන ව්‍යුහයක් තුළින් නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ස්ථාපිත කිරීම.

17 වන සංශෝධනය යටතේ වන ස්වාධීන කොමිෂන් සභා ස්ථාපිත කිරීම.

යහපාලනය

අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය ස්ථාපිත කිරීම. දණ්ඩ මුක්තිය ඉවත් කර, සියල්ලන් නීතිය ඉදිරියේ සමාන විය යුතු බවට සහතික වීමට

වත්කම් බැරකම් හෙලිකිරීමේ නීතිය සංශෝධන කොට මහජනයාට පහසුවෙන් එම තොරතුරු ලබා ගත හැකි ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම.

රාජ්‍ය ආයතන ස්වාධීනව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ඇති සියළුම ස්වාධීන කොමිෂන් සභා දේශපාලන පක්ෂ හා සිවිල් සමාජ සංවිධාන වලින් සමන්විත ව්‍යවස්ථා සභාවකින් ස්ථාපිත කර ස්වාධීනව ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය

මිලිටරිකරණය වැළැක්වීම

සිවිල් පරිපාලන කටයුත්තකට හමුදාවේ හෝ විශ්‍රාමික ආරක්ෂක නිලධාරීන් යෙදවීම නොකළ යුතුය දැනට එවැනි පරිපාලන කටයුතු වල නිරතවන සියළුම හමුදා මැදිහත්වීම් වහාම ඉවත් කළ යුතුය හදිසි අවස්ථාවකදී වුවද ප්‍රදේශයේ සිවිල් පරිපාලකයාගේ පාලනය යටතේ සියළුම මැදිහත්වීම් සිදුවිය යුතුය

මර්ධනකාරී අණපනත් වහා අහෝසි කිරීම

ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත ඇතුළුව සියළුම මර්ධනකාරී අණපනත් වහාම අහෝසි කළ යුතුයි. නඩු නොපවරා රඳවාගෙන ඇති සියළුම රැඳවුම් කරුවන්ට නඩු පැවරීම හෝ එසේ නොමැති නම් වහාම නිදහස් කිරීමට පියවර ගත යුතුය

නිල නොවන සියළුම රැඳවුම් කඳවුරු ඉවත්කළ යුතුය සියළුම අතුරුදහන් වූවන් පිලිබඳව තොරතුරු සැපයීම රජය බැඳී සිටින අතර එසේ නොවන සියළුම අවස්ථාවන්හිදී එකී අතුරුදහන් කිරීම් පිලිබඳව වගකීම රජය භාරගත යුතුය

ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් ප්‍රඥප්තීන්ට ගරුකිරීම හා නව නීති සම්පාදනය කිරීම

ජීවත්වීමට ඇති අයිතිය හා තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය මූලික අයිතිවාසිකම් ලෙස ස්ථාපිත කළ යුතුය අතුරුදහන් කරවීම අපරාධ වරදක් බවට පත් කිරීමට සාක්ෂිකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමේ පනත ස්ථාපිත කිරීම.

වධහිංසාවට එරෙහි සම්මුතියේ පළමු වෛකල්පිත ප්‍රොටෝකෝලය ඇතුළු ජනතා අභිලාෂයන් මුදුන්පත් කර ගත හැකි අන්තර් ජාතික සම්මුතීන් හි පාර්ශවකරුවෙකු වීම හා ඒවා ක්‍රියාවට නැංවීම.

ඝණකරණ හා ඝණකරණ ඇතුළු ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් ප්‍රඥප්තීන්හි එකඟතාවයන්ට අනුව රටේ නීතියට ඇතුළත් කර ක්‍රියාත්මක කිරීමට

සිවිල් සංවිධානවල කාර්යය භාරය

සිවිල් සංවිධාන විසින් මානව හිමිකම් සුරැකීම සඳහා සිදු කරන කාර්යය භාරය පිලිගතයුතු අතර එකී සංවිධානවල ස්වාධීන ක්‍රියාකාරීත්වයට ඇති සියළුම බාධක ඉවත්කර මානව හිමිකම් ක්‍රියාකාරීත්වයන් සඳහා අවශ්‍ය සහය ලබාදිය යුතුය.

මානව හිමිකම් ක්‍රියාධරයන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කළ යුතුය.

නීතියේ ආධිපත්‍යය හා මානව හිමිකම් සුරැකීම

අතුරුදහන්කිරීමේ නීතියට පිටින් සිදුකරන ඝාතන හා වධහිංසාව අපරාධයක් හා මිලේච්ඡ සහ නොකළ යුතු දෙයක් බවට මතයක් සමාජය තුළ ස්ථාපිත කිරීමට රාජ්‍ය මැදිහත් වීම.

අපරාධ පරීක්ෂණයේ දී සැකකරුවන්ගෙන් තොරතුරු ලබා ගැනීමට නීතියට පටහැනි ක්‍රම යොදා නොගත යුතුය. වධහිංසා වැලැක්වීමේ පනත නිසිලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා නඩු ප්‍රමාදය වලක්වා අධිකරණය, පොලිසිය, නීතිපති, අධිකරණ වෛද්‍ය නිලධාරී යන අයගේ කාර්යයභාරය නිසිලෙස ඉටුකිරීමට අවශ්‍ය පසුබිම සැකසීම.

මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභා පනත සංශෝධනය කර එහි නිර්දේශ බලාත්මක කිරීම සඳහා ක්‍රමවේදයක් සැකසීම. කොමිසම් පරීක්ෂණ කඩිනම් කිරීම හා වින්දිතයන් දිරි ගන්වන සුලු සුදුසු සාධාරණ වන්දි මුදල් ලබා දීමට කටයුතු කිරීම.

අතුරුදහන් කරවීම්, අත්අඩංගුවේදී සැකකරුවන් මිය යාම හා වධහිංසාවන්ට ලක්වන්නේ නම් - එහි වගකීම පලාතේ පොලිස් අධිකාරී හා ස්ථානාධිපති වෙත පැවරෙන නීති ස්ථාපිත කළ යුතුයි.

වධහිංසා පිලිබඳව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය හෝ මානව හිමිකම් කොමිසම ලබා දුන් නිර්දේශ හා නියෝග සම්බන්ධව නීතිපති වහා ක්‍රියාත්මක වී අදාළ නඩු පැවරීමට කටයුතු කිරීමත්, එම නඩු කෙටි කාලයකින් අසා නිම කිරීමට කටයුතු කිරීම.

ආර්ථිකය

ලාභය හා සුරාකෑම මත පදනම්වූ නව ලිබරල් වෙළඳපොළ ආර්ථික ක්‍රමය වෙනුවට සමාජ සාධාරණත්වය සහතික කරන සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණ සහිත ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයකට පරිවර්තනය විය යුතුය.

සියලුම මිනිසුන්ගේත්, මිනිතලයේත්, අනෙක් සියලු ජීවීන්ගේත් අයිතීන් සුරකින, පැවැත්ම සහතික කරන, සංවර්ධනයේ ප්‍රතිලාභ සැමට සමව බෙදී යන ආර්ථික ක්‍රමයක් කරා පරිවර්තනය වන විකල්ප ආර්ථික ක්‍රමයක් ගොඩනැගිය යුතුය.

දේශීය නිෂ්පාදන හා දේශීය නිෂ්පාදකයන් ආරක්ෂා කර ප්‍රවර්ධනය කිරීම රජයේ ප්‍රතිපත්තියක් විය යුතුය.

සෞඛ්‍යය

සෞඛ්‍යය යනු සමාජල ආර්ථික සහ දේශපාලන ගැටළුවක් වන හෙයින් එහි විසඳීමේ වගකීම පූර්ණ ලෙසම පවතින රජයන් භාරගත යුතුය. රජයේ රෝහල් වල පවතින සම්පත් හිඟය ට වහා පිළියම් යෙදිය යුතුය.

1978 අල්මා ආටා ප්‍රකාශනය තුළ ගැබ්වී ඇති පරිදි පෘථුල ලෙස මූලික සෞඛ්‍යය පහසුකම් සැපයීමේ විශ්ව මූලධර්මයන් සෞඛ්‍යයට සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී පදනම් විය යුතුය.

ජනතාවගේ සෞඛ්‍යයට තර්ජනයක් වන රසායන ද්‍රව්‍ය ආහාර නිෂ්පාදනයේ දී භාවිතා කිරීම තහනම් කිරීම සහ, එවැනි ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන දේශීය හෝ බහුජාතික සමාගම් වලට ක්‍රියාකාරකම් වලට එරෙහිව නීතිරීති පැනවීම සහ ක්‍රියාත්මක කරවීම.

ජනතාවට ගුණාත්මක තත්වයෙන් යුත් ඖෂධ සාධාරණ මිලකට ලබාගැනීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසීම රජයේ වගකීමක් විය යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂි කර්මාන්තය හා ධීවර කර්මාන්තය දියුණු කිරීම

ධීවරයින්ගේ හා ගොවීන්ගේ ජීවිකාවන්හි සුරක්ෂිතතාවය සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම්ල ජලය හා වනාන්තර ඇතුළු ස්වාභාවික සම්පත්වල පාලනයල කලමනාකරනය හා අයිතිය ජනතාව සතු කිරීම මගින් ඒවා තිරසර භාවිතය දිරිගැන්වීම. පාරිසරික කෘෂිකර්මාන්තය හා පාරිසරික ධීවර කර්මාන්තය දිරිගැන්වීම තුලින් පස, ජලය හා පරිසර පද්ධතීන්හි විනාශකාරීත්වය නවත්වන කෘෂිකර්මාන්තයකට ගොවි ජනතාව යොමුකිරීම කලයුතුය.

රටේ ආහාර නිපදවීම සඳහා පදනම ලෙස ආහාර ස්වෛරීත්වයේ මූලධර්ම ප්‍රතිපත්තිමයව පිලිගැනීම සිදුකල යුතුය. සුළු පරිමාණ ගොවීන්ගේ, ධීවරයින්ගේ හා අනෙකුත් ආහාර නිෂ්පාදකයින්ගේ ජීවන මාර්ගයන්හි සුරක්ෂිතතාවය හා තිරසාරතාවය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සම්පත්වල හා වෙළඳපොල අයිතිය ඔවුනට තහවුරු කිරීම. රටේ සියලු ජනතාවට ප්‍රමාණවත්, පෝෂ්‍යදායී, ආරක්ෂාකාරී සහ සංස්කෘතින්ට ගැලපෙන ආහාර සුලභ කිරීමට හා ඒවා දැරිය හැකි මිලකට ලැබීමේ අයිතිය තහවුරු කිරීම.

පරිසර පද්ධතීන්ගේ තිරසර පැවැත්ම හා ඒවායේ ප්‍රතිඋත්පාදන ශක්තිය නැවත ගොඩනැංවීමේ ක්‍රියාදාමයක් බවට ආහාර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය පත්විය යුතුය. එයට ගැලපෙන පරිදි සංවර්ධන ප්‍රවේශය සකස් කිරීම හා ධීවර කර්මාන්තයට හා කෘෂිකර්මාන්තයට අදාල සියලු ප්‍රතිපත්ති හා නීති සංශෝධනය කිරීම.

වතුකරය

වතුකරයේ ජීවත්වන ජනතාවට සමානත්වයෙන් සැලකිය යුතු නීතිමය පසුබිම සකසා රටේ පුරවැසියන් ලෙස ලැබිය යුතු සියළුම අයිතිවාසිකම් ලබාදිය යුතුය. වතුකරයේ ජනතාවගේ පුරවැසිභාවය සහතික කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සියළු ලිපිලේඛණ ලබාගැනීම සහතික කල යුතුය.

මධ්‍යම කඳුකරයේ හා රටේ සංවේදී පරිසර පද්ධතීන් ආශ්‍රිතව ජීවත්වන වතුකරයේ ජනතාවගේ ජීවත්වීමේ අයිතිය හා ඉඩම් අයිතිය සහතික කිරීම සඳහා යෝග්‍ය ඉඩම් හා නිවාස සපයාදීමට ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්වීමක් සිදුකල යුතුය.

ඉඩම්

ඉඩම් අයිතිය මූලික අයිතියක් ලෙස පිලිගන්නා ජාතික ඉඩම් ප්‍රතිපත්තියක් ගොඩ නැගිය යුතුයි. ජාතික ස්වාධීන ඉඩම් කොමිසන් සභාව ස්ථාපිත කල යුතුයි. ජාතික ආරක්ෂාවල සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය හා මහජන අවශ්‍යතාවය වෙනුවෙන් ඉඩම් අත්පත්කර ගැනීමේදී ශ්‍රී ලංකාව වර්තමානයේ තිබෙන නීති රෙගුලාසි සම්පූර්ණයෙන්ම පිලිපැදිය යුතුය.

රටේ ඉඩම් භාවිතයට සම්බන්ධ සියලු තීන්දු එම ඉඩම් වල ජීවත්වන හා ඒවා තම ජීවන උපායන් සඳහා පරිහරනය කරන ජනතාවගේ අයිතීන් ආරක්ෂාවන පරිදින්, භූමියෙහි ප්‍රතිඋත්පාදන ශක්තිය ආරක්ෂාවන පරිදි සකස් විය යුතුය.

යුද්ධය නිසා ඉඩම් අහිමිවූ ජනතාවට තමන්ගේ ඉඩම් නැවත ලබා දියයුතු අතර, සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා ඉඩම් ලබා ගැනීමේ තීන්දු එම ජනතාවගේ පූර්ණ අනුමැතිය හා සහභාගිත්වය සහිතවත් ජාතික හා ජාත්‍යන්තර අණපනත් හා එකඟතාවයන්ට අනුකූලවත් සිදු කල යුතුය.

වතුකරයේත්, ග්‍රාමීය හා නාගරික ප්‍රදේශවලත් ජීවත්වන ඉඩම් අහිමි ජනතාවගේ ඉඩම් හා නිවාස අයිතිය තහවුරුවන ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණයක් ක්‍රියාවට නැංවීම.

කාන්තා අයිතිවාසිකම්

කාන්තාවන්ට ආර්ථික, සමාජ, සංස්කෘතික, දේශපාලන හා සිවිල් අයිතිවාසිකම් සමාන ලෙස භුක්ති විඳීමේ අයිතිය සහතික කිරීම කල යුතුය.

කාන්තාවන් පිළිබඳව රටේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තින්හිදී ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය මත පදනම්වෙමින් විශේෂයෙන් ක්‍රියාකිරීමට යොමුකරවීම හා සංවර්ධන කාර්යයට දායක වන සියලුම කාන්තාවන්ට සමාන අවස්ථා සපයා ගැනීම සහතික කිරීම.

තිරණ ගැනීමේ සියලු බල ව්‍යුහයන් තුළ ගුණාත්මක කාන්තා නියෝජනය 50% දක්වා වර්ධනය කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම.

සමාජ ආරක්ෂණය සඳහා පවතින ලබනු සියළුම සේවාවන්හිදී සමාන අයිතියක් කාන්තාවන්ටද පැවතිය යුතු අතර මාතෘත්වය පදනම් කොට ගෙන ඇතිවන්නාවූ වෙනස්කම් මත විශේෂිත සේවාවන් කාන්තාවන් සඳහා ක්‍රියාත්මක කල යුතුය.

නිෂ්පාදන කාර්යයේදී මෙන්ම ජීවනෝපායේදීත් කාන්තාවගේ දායකත්වය හඳුනාගෙන, දේපළ අයිතිය, සහභාගිත්වය සහ ප්‍රතිලාභ සම්බන්ධයෙන් සමාන හා සාධාරණ කොටස් කාන්තාවන්ට ලැබෙන බව සහතික කෙරෙන පියවර ගත යුතුය.

කම්කරු

අදාළ කම්කරු නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් සහ ලෝක කම්කරු සංවිධානයේ ප්‍රධාන කම්කරු ප්‍රඥප්තීන් දියත්කිරීමෙන් වැඩකරන ජනතාවගේ කම්කරු අයිතීන් සහ ආරක්ෂිතව වැඩකරන වටාපිටාවක් සැකසීම.

1995 සැප්තැම්බර් මස 02 වන දින ප්‍රකාශයට පත් කල කම්කරු ප්‍රඥප්තිය නොපමාව ක්‍රියාත්මක කිරීම.

විනිවිදභාවයෙන් හා විධිමත්ව අර්ථසාධක අරමුදල් ආයෝජනය කිරීම. සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීම.

වසර දෙකකට පෙර සම්මත කරන ලද පරිදි එම අරමුදලින් 30% ක මුදලක් සේවකයින්ට ලබා ගැනීමට තිබූ අයිතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම.

අධ්‍යාපනය

රජය විසින් අධ්‍යාපනය සඳහා වාර්ෂිකව වෙන්කරන මුදල දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙන් 6%ක් දක්වා වැඩි කිරීම.

වාර්ෂික විශ්ව විද්‍යාල වියදම් ප්‍රමාණය එක් සිසුවෙකුට රු.450,000/-ක් දක්වා වැඩි කිරීම.

රජයේ පාසැල් වල භාවිතා වන පෙළපොත් සහ විභාග ප්‍රශ්නපත්‍ර සැකසීම සඳහා නිසි පුද්ගලයන් පුද්ගලයන් යෙදවීම සහ ඒවා නිසි ප්‍රමිතියෙන් යුක්ත බවට සහතික වීම.

රජයේ පාසැල් වැසී යාම වලක්වා ඊට පිලියම් යෙදීම සහ, රජයේ පාසැල් වල අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක තත්වය ආරක්ෂා කිරීම හා ප්‍රවර්ධනය කිරීම.

පරිසරය

සියලු ස්වාභාවික සම්පත්වල ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම හා තිරසර භාවිතය විධිමත් කිරීමට පියවර ගැනීම කළ යුතු ය. රට තුළ ගොඩබිම් පරිසරය පමණක් නොව අන්‍ය සාගරික කලාපයේ සියලු ස්වාභාවික සම්පත්වල අයිතිය හා සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කළ යුතු ය.

සියලු සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කිරීමේ දී හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී පුර්ණ විනිවිදභාවයක් ඇති කළ යුතු අතර ප්‍රජා සහභාගීත්වය හා මහජනතාවගේ අදහස් සියලු අවස්ථාවන්හි දී ලබා ගැනීම මෙන්ම ඒවා ක්‍රියාවේ යෙදවීමේ යාන්ත්‍රණය තහවුරු කළ යුතු ය.

වනාන්තර හෝ අනෙකුත් ස්වාභාවික පරිසර පද්ධති ආශ්‍රිතව ජීවත් වන ප්‍රජාවගේ හෝ ප්‍රජා කණ්ඩායම් වල පාරම්පරික භාවිතාවන්ගේ අයිතිය තහවුරු කළ යුතු අතර ඒ සඳහා විධිමත්, නිදහස් හා තිරසර ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රමවේදයන් සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු කළ යුතුය.

බලශක්ති නිෂ්පාදනයේ දී පුනර්ජනනීය බලශක්ති නිෂ්පාදන ක්‍රමවේදයන් රට තුළ ප්‍රවර්ධනය කළ යුතු අතර ඒ සඳහා පහසුකම් සකස් කර දිය යුතු ය.

ජනමාධ්‍ය

ශ්‍රී ලංකා කර්තෘ සංසද වෘත්තීය ආචාරධර්ම පද්ධතියෙන් මුද්‍රිත මාධ්‍යයේ සියලු ආයතන/මාධ්‍යකරුවෝ බැඳී සිටිය යුතුය.

මාධ්‍යවේදීන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කරන දේශපාලන සහ සමාජ වටපිටාවකට අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණයන් සිදු කිරීම සහ ජනමාධ්‍යවේදීන් සහ ජනමාධ්‍ය ආයතන ආරක්ෂා කිරීමට රාජ්‍ය බැඳී සිටීම අත්‍යවශ්‍ය වන බවට ව්‍යවස්ථාවෙන්ම සහතික කරන අයුරින් එයට අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන සැකසීම.

වෙබ් අඩවි ඇතුලු අන්තර්ජාල අවකාශය තුළ ක්‍රියාත්මක වීම සම්බන්ධයෙන් විධිමත් ක්‍රියාවලියක් සකසා ඔවුන්ගේ අයිතීන් තහවුරු කිරීම, වෙබ් අඩවි ඇතුලු අන්තර්ජාල අවකාශයේ ප්‍රවෘත්ති මූලශ්‍රයන් පවත්වාගෙන යාම සඳහා වෙබ් අඩවි මාධ්‍ය කරුවන්, පුරවැසි මාධ්‍ය කරුවන් ඇතුලු ක්‍රියාකාරීන්ට ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වයන් පහසුවත් සහ සක්‍රීයව ක්‍රියාත්මක කර ගැනීමට අවශ්‍ය පරිසරය නිර්මාණය කිරීම.

මෙම යෝජනා ඉදිරිපත් කරනු ලබන ජනතා සංවිධාන

- 01 ඉඩම් හා කෘෂිකර්ම ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපාරය, රාජගිරිය
- 02 ජාතික ධීවර සහයෝගීතා ව්‍යාපාරය - මීගමුව
- 03 නිදහස් මාධ්‍ය ව්‍යාපාරය - කොළඹ
- 04 අතුරුදහන්වුවන්ගේ පවුල් එකතුව - මීගමුව
- 05 අතුරුදහන්වුවන් සොයා බැලීමේ කමිටුව
- 06 සවිස්ත්‍රී ජාතික ව්‍යාපාරය- කොළඹ
- 07 එක්සත් කම්කරු සම්මේලනය - කොළඹ
- 08 වානිජ හා කාර්මික සේවා සංගමය - කොළඹ
- 09 රයිට් ටු ලයිෆ් මානව හිමිකම් මධ්‍යස්ථානය - මීගමුව
- 10 විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය - කොළඹ
- 11 දේශපාලන සිරකරුවන් නිදහස් කරගැනීමේ ව්‍යාපාරය
- 12 තිරසාර කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා පුහුණු ආයතනය, රාජගිරිය
- 13 විකල්පනී කාන්තා ජාතික සංවිධානය, මාලමේ
- 14 ප්‍රජා අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථානය, මාලමේ
- 15 ජනාවබෝධ කේන්ද්‍රය - මීගමුව
- 16 බීජ අයිතිය සුරැකීමේ ජාතික ව්‍යාපාරය
- 17 එක්සත් ධීවර හා ධීවර කම්කරු කොන්ග්‍රසය

- 18 ජනතා සෞඛ්‍ය සංසදය
- 19 ශ්‍රී විමුක්ති ධීවර කාන්තා සංවිධානය
- 20 සවිස්ත්‍රී මාතර දිස්ත්‍රික් සංවිධානය
- 21 අන්තර් ජාල මාධ්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය - කොළඹ
- 22 තරුණ සම්පත් සංවර්ධන සංසදය - මාතලේ
- 23 දකුණේ ධීවර සංවිධානය ගාල්ල
- 24 දකුණේ ධීවර සංවිධානය මාතර
- 25 යුක්තිය සැමට ආයතනය
- 26 කළුතර දිස්ත්‍රික් ධීවර සහයෝගීතාවය
- 27 පුත්තලම දිස්ත්‍රික් ධීවර සහයෝගීතාවය
- 28 පානම් පත්තුව සුරැකීමේ සංවිධානය
- 29 මිරිදිය ධීවර සංවිධානය
- 30 ප්‍රජා සහයෝගීතා සංසදය
- 31 මන්නාරම දිස්ත්‍රික් ධීවර සහයෝගීතාවය
- 32 මීගමු කලපු ධීවර ජනතා සංවිධානය
- 33 කල්පිටිය දූපත් ජනතාවගේ අයිතීන් සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා වන සංවිධානය
- 34 මහමුහුදේදී අතුරුදහන්වූ ධීවරයින්ගේ පවුල් එකතුව
- 35 ත්‍රිකුණාමලය දිස්ත්‍රික් ධීවර ජනතා සංවිධානය
- 36 අම්පාර දිස්ත්‍රික් ධීවර ජනතා සහයෝගීතා ව්‍යාපාරය
- 37 මඩකලපුව ධීවර ගොවි ජනතා ව්‍යාපාරය
- 38 ඉසුරු ජීවිතෝදය පදනම, හඟුරන්කෙත
- 39 මධ්‍යම පළාත් පාරිසරික සංවර්ධන එකමුතුව, හඟුරන්කෙත
- 40 ලංකා ගොවි සංසදය, අනුරාධපුරය
- 41 ප්‍රජා මූලික සම්පත් කළමනාකරණ පදනම, මැදවව්විය
- 42 නිකලස ප්‍රජා සංවිධානය, රාජාංගනය
- 43 ධරණිය කෘෂිසංස්කෘතියක් උදෙසා උතුරු මැද පළාත් ජනතා එකමුතුව,
- 44 ශ්‍රී ලංකා ග්‍රාමීය සංවර්ධන පදනම, මැදිරිගිරිය
- 45 මානව ප්‍රබෝධ පදනම, කහටගස්දිගිලිය
- 46 ග්‍රාස් රූටි පුහුණු ආයතනය, අරණායක
- 47 ජන විජය පාරිසරික ගොවි පදනම, රත්නපුර
- 48 ඒකාබද්ධ කාන්තා මහා සංගමය, වැලිගෙපොල
- 49 දේශීය බීජ රැකගැනීමේ ජාතික ව්‍යාපාරය, එප්පාවල
- 50 පහතරට ප්‍රජා සංවර්ධන සංසදය, දෙනියාය
- 51 තිස්ස ජය ලමා සුභසාධක පදනම, මාතර
- 52 සිරිලිය කාන්තා ගොවි සංවිධානය, මිනිපේ
- 53 ස්වශක්ති සංවර්ධන පර්ෂදය, මහියංගනය
- 54 කඳුරට කාන්තා පදනම, මහනුවර
- 55 විශාඛා කුලගන සංවර්ධන සමිතිය, මහනුවර
- 56 ග්‍රාමීය ස්වශක්ති අත්වැල සංවිධානය, මාපාකඩවැව
- 57 උච්ච වෙල්ලස්ස කාන්තා සංවිධානය, වැල්ලවය
- 58 ජෛව විවිධත්ව පර්යේෂණ, තොරතුරු හා පුහුණු මධ්‍යස්ථානය, බදුල්ල
- 59 උච්ච ගැමි සංවර්ධන පදනම, මොණරාගල
- 60 වතුකරයේ ප්‍රජා සංවර්ධන පදනම, බදුල්ල
- 61 වතු සමාජ සංවර්ධන ආයතනය, මස්කෙලිය
- 62 මානව හිමිකම් හා ප්‍රජා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය, රිදිගම
- 63 සේරුවිටිය ස්වයංපාලිත කිරි නිෂ්පාදකයින්ගේ සමිතිය, සේරුවිටිය
- 64 සුලු ගොවීන්ගේ කාබනික නිෂ්පාදන එකතු කිරීමේ හා අලෙවිකිරීමේ සමිතිය, දුන්නින්න
- 65 දකුණු පළාත් පාරිසරික ගොවි ජාලය, මාතර
- 66 උච්ච වස විසෙන් තොර ගොවි එකමුතුව, බදුල්ල

- 67 ගොවි තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය, ඉබ්බාගමුව
- 68 තුන්කෝරල ඖෂධ හා විසිතුරු පැල වවන්තන්ගේ සංගමය, රුවන්වැල්ල
- 69 ගැමි කාන්තා පෙරමුණ, ගාල්ල
- 70 සොබා දහම් අධ්‍යයන මධ්‍යස්ථානය, රාජගිරිය
- 71 ස්ත්‍රී සම්පත් මධ්‍යස්ථානය, ඉබ්බාගමුව
- 72 මිහිකත පරිසර සංවිධානය, මහවැව
- 73 ප්‍රගතිශීලී ගොවි සංවිධානය, කවුඩුල්ල